Toetsingskader fiscale regeling
Uitzondering water van verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken

1. **Is sprake van een heldere probleemstelling**

Op het moment van schrijven (september 2022) maakt gebotteld water onderdeel uit van de grondslag voor de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken. Water is daarom onderworpen aan het huidige tarief van € 8,83 per hectoliter. Conform het coalitieakkoord wordt de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken per 1 januari 2023 verhoogd voor een extra budgettaire opbrengst van jaarlijks € 300 miljoen. Hiervoor wordt het tarief verhoogd met € 11,37 naar € 20,20 per hectoliter. Dit is inclusief water. Eveneens conform het coalitieakkoord wordt mineraalwater per 1 januari 2024 van de verbruiksbelasting uitgezonderd. Dit volgt een jaar later omdat de Douane deze systeemaanpassing pas vanaf deze datum kan uitvoeren. Om de extra budgettaire opbrengst van € 300 miljoen te kunnen waarborgen, wordt per dezelfde datum het tarief verhoogd met € 2,47 naar € 22,67 per hectoliter.

Het kabinet wil volgens de taakstelling uit het coalitieakkoord gezonde keuzes stimuleren en ongezonde keuzes ontmoedigen. Water is een gezonde keuze. Het is daarom wenselijk dat water van de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken wordt uitgezonderd. Een dergelijke uitzondering kan niet worden bewerkstelligt door de (werking van de) markt. Door middel van overheidsingrijpen kan wel in een uitzondering voor water worden voorzien.

2. **Is het te bereiken doel helder en eenduidig geformuleerd**?

Het doel is om water verhoudingsgewijs goedkoper te maken zodat dit een gezond en aantrekkelijk alternatief is ten opzichte van andere, ongezonde(re) dranken.

3. **Kan worden aangetoond waarom financiële interventie noodzakelijk is?**

Het uitzonderen van water leidt ertoe dat dit voor de consument een aantrekkelijkere optie is om te consumeren in vergelijking met andere dranken die verhoudingsgewijs zwaarder worden belast. Hierbij wordt aangenomen dat de belasting wordt afgewenteld op de consument. In het verlengde wordt aangenomen dat de uitzondering voor water volledig wordt doorgegeven aan de consument.

4. **Kan worden aangetoond waarom een subsidie de voorkeur verdient boven een heffing?**

Met het uitzonderen van water van de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken is de effectieve belastingdruk op water lager dan op andere dranken. Hiermee wordt een financiële prikkel geboden om water als gezond alternatief te consumeren. Tegelijkertijd wordt per 1 januari 2024 de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken verhoogd met € 2,47 van € 20,20 naar € 22,67.

5. **Kan worden aangetoond waarom een fiscale subsidie de voorkeur verdient boven een directe subsidie?**

Water wordt door een grote groep afnemers gekocht bij een breed scala aan verkooppunten. Het is daarom niet mogelijk om een directe subsidie te verschaffen omdat het uitvoeringstechnisch niet mogelijk is om de volledige doelgroep in kaart te brengen. Gelet op de omvang zal dit ook leiden tot moeilijkheden wat betreft controleerbaarheid en handhaafbaarheid. Een directe subsidie om dit probleem op te lossen is niet doelmatig en efficiënt. Hiervoor zou een nieuw uitvoeringssysteem moeten worden gestart (met bijbehorende uitvoeringskosten) en worden nieuwe administratieve lasten gecreëerd voor producenten van alcoholvrije dranken. Een brede fiscale subsidie heeft daarom de voorkeur om het gewenste doel te bereiken.

6. **Is evaluatie van de maatregel voldoende gewaarborgd?**

De fiscale regeling wordt geëvalueerd bij de evaluatie van de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken. Conform de Memorie van Toelichting bij het Belastingplan 2023 vindt deze evaluatie plaats in 2026.

7. **Is een horizonbepaling aan de orde?**

Niet van toepassing. Het is in het licht van het doel de fiscale regeling niet wenselijk om een horizonbepaling op te nemen. Dit zou betekenen dat het op een bepaald moment niet wenselijk meer is om water uit te zonderen van de belasting en om dus hoger te belasten. Dit strookt niet met het doel om gezonde keuzes te stimuleren en ongezonde keuzes te ontmoedigen.